

TABOR izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z datumom naslednjega dne ter stane mesečno po pošti K 20,-, za inostranstvo K 40,-, dostavljen na dom K 25,-, prejemani v upravi K 20,-. Inzerati po dogovoru.

Naroda se pri upravi TABORA, MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 2, 4.

Knjižnica liceja

Ljubljana

BOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 2, 4, I. nadstropje. Telefon intern. št. 278. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, priložje, domo. Telefon št. 24. BHS poštnoštevilni račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopisni se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, torek 17. januarja 1922.

Številka: 13.

Škodljiv spor.

Srbsko-hrvatski spor ima dolgotrajno zgodovino. V naravi sami tega spora sploh ni. Plemenski separatisti sicer pripovedujejo o globoki razliki med mentaliteti obeh plemen, dejstvo pa je da se ravno to lahko trdi o Hrvatih samih. Nikdo ne more tajiti, da ima zagorski Hrvat drugačni mentalitet, kakor n. pr. slavonski ali dalmatinski Hrvat. Temeljna razlika med Hrvati in Srbi leži v konfesiji, ki je razdelila en etnični narod, eno raso v dve civilizacijski in historični edince: vzhodno in zapadno. Pa tudi s to razliko ne smemo pretiravati. Dejanska razlika med pravoslavnim (srbskim) in katoliškim (hrvatskim) seljakom kje v slavonskem Lipovcu je kljub konfesionalni razliki zelo malenkostna. Isto bo trdil na zapadu vzgojeni opazovalec n. pr. o zagorskem ali negotinskem kmetu, ako se ne bo oziral na specijalne lokalne navade in posebnosti, ki jih razlikujemo tudi v okvirju posameznih plemen. Te razlike bi se bile komaj pojavile, če bi jih zunanji činitelji ne izzvali in razvijali — kakor vidimo še danes — ad absurdum. Vedno je bil nekdo, ki je imel interes na umetnem povečanju teh malenkostnih razlik. V prejšnjih stoletjih je igrala precejšnjo vlogo konfesionalna nestrupnost. Rimsko cerkvena politika, kakor tudi praksa katoliških duhovnikov, pastirjev, ste vneto ntili nasprotja med katoliškimi in pravoslavnimi sosedmi. Konfesije, ki so si najbližje, si v praktičnem verskem udejstvovanju najbolj nasprotujejo. O tem nam priča zgodovina in to potrjuje psihologija mase. Ker pa so bile v prejšnjih stoletjih srbsko-hrvatske pokrajine neprestano ogrožene od azijskega polmesca, se konfesionalni boji niso razvili v tistem obsegu, kakor n. pr. med protestanti in katoliki v zapadnih deželah.

Danes se razlike med zapadno in vzhodno civilizacijo vedno bolj izenačujejo. Literarne, znanstvene, gospodarske, tehnične in socialne pridobitve zapadne Evrope so prodrle že tako globoko na Balkan, da je težko iskati razliko med Šumadijo in hrvatskim Posavjem. Različni pa so načini, intenzivnost in oblika, s katerimi se udejstvuje narodni duh. Različni so historični in politični vplivi. Rastlina je ostala ista, dobila je pa v drugi zemlji in pod drugim podnebjem razne nove nijanse in raznovrstne boje. Podobno bi bilo tudi v tem slučaju, če bi se n. pr. kajkavci vsled slučajnih političnih razmer osamosvojili in reprezentirali posebno plemo. Slovenci smo se istotako izprekrižali in oddaljili v mentalitetih: treba je samo primerjati n. pr. Gorenjca in Prekmurca, da se spozna globoka razlika.

Važnejši in odločilnejši činitelji so bili politični vzroki. Hrvati so imeli lastno kraljevino, ki je v poznejši dobi stopila v zvezo z Madžarsko in si ohranila skozi vse čase izvestno obliko samostojnosti. Ta politična Hrvatska pa ni obsegala vseh Hrvatov. Svoj raison d'être je imela samo tako dolgo, da

Razdor med veliko antanto.

Sestanek Lloyd Georgea in Poincaréa. — Nova francoska vlada. — Poincaré o novi vladi. — Angleški in italijanski glasovi.

DKU Pariz, 15. januarja. (Havas.) Lloyd George je na včerajšnjem popoldanskem sestanku s Poincaréjem razmatrival o raznih vprašanjih, ki se tičejo obeh viad. Takoj po sestavi francoskega kabineta bosta Lloyd George in Poincaré nadaljevala pogovore: Zvečer se je Briand dolgo razgovarjal na angleškem poslašištvu z Lloyd Georgeom, ki je nato odpotoval.

DKU Pariz, 15. januarja. (Havas.) Novi francoski kabinet se je sestavil sledeče: predsedstvo in zunanje zadeve Poincaré, podpredsedstvo in justico Barthou, notranje zadeve Staunbury, finance De Lascyrie, vojno in mirovne Maginot, prosveto Leon Berard, kolonije Saraut, javna dela Le Trocqueur, zdravstvo Aleksander Berard, mornarico Raiberti, poljedelstvo Cheron, osvobodjena ozemlja Reibel, trgovino Dior. Novo ministrsko listo je predložil opoldan Poincaré Millerandu, ki jo je sprejel in potrdil.

TIP Pariz, 15. januarja. Ker je nova vlada sestavljena, se pričakuje še tekom tega tedna sestanek Poincaréa in Lloyd Georgea, na katerem bosta skusala ublažiti francosko-angleški razdor.

TIP Pariz, 15. januarja. Poincaré je izjavil napram novinarjem, da se njegova vlada ne bo pečala toliko z no-

tranjo, kakor z zunanjo politiko. Polozaj je jako resen in tak, da se morajo zaenkrat potisniti na stran vsi notranji spori. Njegova vlada bo vztrajala odločno na tem, da se Francija ne sme oropati vojnih pridobitev, katere ji je zagotovila versailleska mirovna pogodba. Vendar pa upa, da se bo dala doseči z Anglijo in Italijo še ugodna poravnava.

TIP Pariz, 15. jan. Gospodarske konference v Genovi se Francija, če ne pride prej do sporazuma med njo na eni ter med Anglijo in Italijo na drugi strani, ne bo udeležila.

TIP London, 15. jan. Londonsko časopisje izraža neprikrito bojazn nad tem, da je Briand padel kot žrtev Poincaréja ravno v trenutku, ko je hotel podpisati angleško-francosko pogodbo sporazuma.

TIP Rim, 15. jan. Vse italijansko časopisje je alarmirano radi dogodkov v Parizu. "Corriere della sera" trdi, da pomeni postopanje francoske komore resno ogrožanje evropskega miru. Niti Anglija, niti Italija ne moreta slediti nepomirljivi francoski politiki napram Nemčiji in Rusiji. "Epoca" pravi, da je sedaj padla krinka z obraza Francije. "Giornale d'Italia" trdi, da pomeni padec Brianda lahko razdor antante.

Po zaroki kralja Aleksandra.

LDU Beograd, 15. jan. Včeraj dopoldne je ministrski predsednik Nikola Pašić čestital v imenu vlade Nj. Veličanstvu kralju Aleksandru I. k zaroki, v imenu vojske pa mu je čestital vojni minister general Vasić. Popoldne je sprejel kralj Aleksander patrijarha Dimitrija, zatem pa nadškofa dr. Bauerja, ljubljanskega škofa dr. Jegliča in djakovskega škofa dr. Aksimovića, ki so mu istotako čestitali k zaroki.

Zborovanje jugoslovenskega klerikalstva.

LDU Zagreb, 15. jan. Danes se je vršila seja izvrševalnega odbora hujevsko-škofaške, slovenske ljudske in hrvatske pučke stranke Navzoči so bili delegati in poslanci iz vseh krajev Hrvatske in Slovenije. Razpravljali so o današnjem

LDU Beograd, 16. jan. Besedilo proklamacije, ki jo bo naslovil Nj. Vel. kralj Aleksander I. povodom zaroke z romunsko princezino Marijo, se ima doleteti brzokone tekom današnjega dopoldneva, ker se danes dopoldne sestane plenum narodne skupščine. Ker je na dnevnem redu razprava o vladni deklaraciji, se bo vlada bavila na svoji seji tudi s tem vprašanjem.

notranjem in zunanjem položaju. Vodstvu Jugoslovenskega kluba je bilo izrečeno zaupanje in pooblaščenje, da nadaljuje delo v sporazumu z vsemi tremi strankami. Prihodnja seja teh treh strank se bo vršila tekom meseca februarja.

Smrt dveh generalov.

LDU Beograd, 15. januarja. Včeraj popoldne se je izvršil z vsemi častmi pogreb generala Pavla Sturma-Jurišića. Opelu v voznemski cirkvi je prisostvoval Nj. Veličanstvo kralj Aleksander, ministrski predsednik Nikola Pašić, večina članov kabineta, generaliteta, častniški zbor, beograjska posadka kakor tudi veliko število meščanstva. V imenu vojske se je poslovil od pokojnika pred cerkvijo general Milojević.

LDU Beograd, 15. januarja. Včeraj, ko je ležal general Sturm-Jurišić na mrtvaškem odru, je umrl general Miloš Božanović, bivši minister. Umrl je po kratki bolezni na vnetju pljuč. Pogreb generala Božanovića se je vršil ob 2. uri pop. z vsemi vojaškimi častmi.

Sporazum radi Klau-Cau-ua.

DKU Washington, 15. januarja. (Wolff.) Japonska je pristala na to, da se izroči Klau-Cau pod kitajsko nadoblast.

Konec natakarske stavke v Gradcu

DKU Gradec, 16. jan. Gostilničarji so dovolili stavkujočim natakarkem 50 odstotno zvišanje mezd ter pristali na zahtevano odškodnino za časa stavke. Stavka gostilniških natakarkjev je s tem končana ter so gostilne danes zopet odprte. Stavka kavarniških natakarkjev se še nadaljuje.

Velenemci proti pogodbi s Češko-slovaško.

DKU Dunaj, 15. januarja. Vodstvo velenemške stranke je na svoji današnji seji zavzelo stališče k pogodbi, sklenjeni s Češko-slovaško v Lani ter naročilo zvezi velenemških poslancev, da izvajajo posledice ter odrečejo vladi svojo podporo. Ob enem je vodstvo stranke vzelo na znanje demisijo velenemškega ministra za notranje zadeve dr. Waberja.

Kjer je obstojala v srednji Evropi močna avstro-ogrška država.

Hrvatsko državno zavest so gojili fevdalci, ni jim pa bila nacionalno-kulturna sila, marveč golo politično orozje proti budimpeštanskim in dunajskim dinastijam ter njihovim kamari lam. V Dalmaciji, zlasti v jugoslov. Atenah — v Dubrovniku — se je razcvetela slovinska renesansa; ostale pokrajinske književnosti so živele brez močne, izrazite poteze nacionalne in kulturne skupnosti. Nepolitično, nacionalno hrvatsstvo je vzbudil šele Ljudevit Gaj. Iliziem je bil po svojem značaju prebujenje jugoslovenske narodnosti. Bil je sicer dete romantike in slovanske irealnosti, v bistvu pa vendarle glas zavesti, da smo južni Slovenci jedinstven narod. Značilno je, da je po dovršenem političnem ujedinjenju Jugoslovenov treba zopet in zopet dokazovati to, kar je bilo še nedavno vsem politično nepokvarjenim javnim delavcem na slovanskem jugu jasno: da smo Srbi, Hrvati in Slovenci en narod, tri plemena in cela vrsta več ali manj preživelih političnih edince.

Preko vsega tega zmagaše danes na Hrvatskem politična narodnost, ki se je razvila v pozni dobi, ko so morali Hrvati izbirati med dunajsko in budimpeštansko fevdalno-anacionalno politiko. Pravaška vzgoja, posledica političnega posiljevanja, ki so izvrševali nad Hrvatsko najprej Bachovi huzarji kot zastopniki dunajske dvorne kamari le, na to pa madžarski magnat Khuen Hedervary kot blagoslovljen plod nemško-madžarskega dualizma, ta enostranska, separatistična, ozkosrčna vzgoja je bila sicer v tistih razmerah politična potreba, ker je slabila oportunitizem in jačala narodni odpor, imela pa je težke posledice sub specie aeternitatis, ker je preveč glorificala plemenski separatizem in zapirala okenca, skozi katera bi narod videl jedinstvo in enotno nacionalno voljo vseh jugoslov. plemen. Danes, ko so temeljito izpodbiti vsi vzroki, ki so opravičevali skrbno zapiranje te samohrvatske sobe, se pojavlja iz trmaste ljudske volje, iz starega jugoslovenskega »inata«, oster odpor proti težnji, da se ta vrata in okna odpro in da posine v hrvatsko sobo solnce novega narodnega, t. j. jugoslovenskega življenja. Po vseh težkih izkušnjah, ki smo jih prinesli iz davne in nedavne preteklosti, po vseh historičnih izpremembah, ki so realizovale najlepše sanje dalekovidnih voditeljev in pesnikov na slovanskem jugu, zapirata brat Ivo — a mutatis mutandis tudi brat Jovo — vsak svoja okna, Slovenci počasi in previdno za njima — in temu se prav jugoslov. ujedinjenje!

Politično jedinstvo zahteva nedvomno več konsekvence kakor platonično narodno jedinstvo, ki je obstojalo bolj v knjigah nego v življenju. Te konsekvence režejo na globoko, dolbejo, rušijo in grade starim tradicijam nasprotujoče tvorbe; radi tega so bile zmeraj in povsod zelo bolesta operacija. Toda premagal jih je bil francoski, nemški, italijanski narod — vzdr

žali jih mora tudi naš! Ali stari »inat« ne miruje. Slepa trma se besno »zagriže« vase, glava klone; kakor v narodni pesmi kraljević Marko, tako sučeta oba separatista svoje brke in grizeta ustnice, namesto da bi si kot brata pogledala v oči.

V naši literaturi — srbski, hrvatski in slovenski — srečuješ večkrat tip pravdarja. Kmet se spre s sosedom zaradi njive ali druge meje. Vnaue se tožba, sovraštvo raste, dobiva »velike oči«, žolč se razliva ter moti glasove srca in razuma. Zagrizena pravdarja ženeta spor do konca in — propadeta, eden ali oba.

V našem narodu, v našem mentalitetu — in to smemo mirno razširiti na vse slovansko raso — leži pravdarska bolezen in nas vodi k absurdnostim. Trma je vzrok, da se ne moremo sporazumeti o vprašanjih, v katerih je sporazum ne le v interesu vseh, ampak tudi čisto lahek in enostaven. Mi se zagrizemo vase, ljubosumno varujemo svoje tradicije, navade in sprejete nazore, mi pogrešamo ono lahkoto, s katero sklepa Anglosas neprestane kompromis, med svojimi idejami, nacionalnim mentalitetom in med realnostjo.

Takšna absurdnost je n. pr. najnovejša politična fraza, ki jo razni demagogi popularizirajo med lahkovernimi množicami: borba med Hrvati in Srbi je enaka borbi med Angleži in Irči. Ta primera se je separatističnim krogom na mahi prikupila in jo vidimo v raznih variantah krožiti v hrvaškem tisku. Nedavno sem čital v praških »N. Listy«, da so se te resitne bilke oprijeli tudi slovaški polit. (katoliški) avtonomisti ter sledeč vzgledu hrvaških blokšev, hrzjavno pozdravili irsko osvojitve — s prozorno tendenco, da opozorijo na »analogen« problem: Čehi — Slovaki.

Bilo bi čisto nepotrebno, če bi se ta absurda primera pobijala z resnimi argumenti, kajti tu ne gre za napačna naziranja, marveč za blodnje, motenje normalnih funkcij narodno-politične zavesti, in ta motenja je treba zdraviti. Če pa bomo zavestno in iz gole mežnje, iz kljubovalnosti, širili med narodom razne holostne fantazije naše državotvorne vročice, se utegne zgoditi, da bo narod obdan z duhovi, ki jih čarovnik ne bo več mogel odpoklicati. Edini izhod je v tem, da se okna separatističnih sob odpro svežemu zraku in solnčenemu sijju osvobojenega jugoslovenskega ter da stopimo skupaj, pa se porazgovorimo o vseh vprašanjih odkrito iz srca in tako, kakor nam kaže pamet. Ekstremizem, stara bolezen Slovanov,

Vinc. Stépanek. — V. P.

Dnevnik mladega človeka 1919.

(Koniec)

Brat Holub je bil zvečer pri meni dolgo na obisku, razgovarjala sva se o knjigi: »Misli in besede«. On zna skoro vsa važnejša mesta na pamet. Razlagal mi je na svoj priprost način, kako jih umeva on. On jih ne smatra za pravila za društveno delovanje, marveč njemu veljajo kot življensko prepričanje.

On je Sokol z vsako kretnjo; o njem se lahko pravi, da ima svoj poseben nazor o življenju, t. j. sokolski življenski nazor. V svojih opazkah o knjigi se je ves odkrival pred menoj. Ta zunanost, ki sem jo začetkom opazoval v Sokolu, je stopala v ozadje, bila je le okvir k sliki, nad katero se mora človek nehote zamisliti.

Ko mi je brat Holub spikal, kako junško so bratje umirali po razsodbah avstrijskih vojnih sodišč, kadar mi je pripovedoval, kako so spomlad pustili vse in šli branit Slovaško, od koder dveh ni bilo več nazaj, takrat se mi je zjasnilo, kakšna je ta skupina ljudi,

nas vodi k absurdnostim in k žalostnemu koncu vseh neprevidnih, zagrizenih pravdarjev. Naše ljudstvo dobro pravi: Boljša je slaba poravnava, kakor pa dolga pravda! I.—us.

Vprašanje železniške zveze s Prekmurjem.

Ljutomer, dne 12. januarja.

To vprašanje, ki se je v našem časopisu razpravljalo že tolikokrat, stopa zdaj v odločilen stadij. Trasiranje proge Ormož—Ljutomer—Murska Sobota bo, ako bodo vremenske razmere ugodne, končana tekom prihodnjega meseca. Pojavila pa se je v zadnjem času nova varianta in sicer zveza D. Lendava—M. Sobota. Kdo je pokrenil vprašanje te zveze, to je jasno vsem, ki se v prizadetih krajih bavijo s prometnimi zvezami. V Dol. Lendavi se je namreč pred kratkim otvorila podružnica neke ljubljanske banke, ki se pa ne bo bavila le z denarnimi posli, temveč namerava Prekmurje v blagovnem oziru eksploatirati. Ker je ozemlje, ki gravitira na Dol. Lendavo, razmeroma malo obsežno, treba seveda nekoliko večji del Prekmurja pritegniti tja in to je mogoče le s progo Murska Sobota—Dol. Lendava. Poleg tega igrajo interesi neke politične stranke, ki išče v Sloveniji tal, veliko vlogo in govori se celo, da niso nekateri visoki državni dostojanstveniki, ki imajo zveze tako kakor z banko tudi z omenjeno politično stranko, — brez interesa na tej progi. Vprašanje je samo, ali se krijejo interesi označene gospodarske in politične skupine z interesi pokrajine same, ki potrebuje železnico, to je Prekmurja, Murskega polja in Ljutomerskih gor. Zdaj je proga Ljutomer—G. Radgona prekinjena; morebitni tranzitni promet preko Špilja more biti le zasilen in takorekoč na odpoved, ker je odvisen od dobre volje Avstrije. Zveza Ljutomera z Ormožem, je najnujnejša potreba. Prekmurju pa proga Dol. Lendava—Murska Sobota ne more nuditi tistih ugodnosti kakor zveza preko Ljutomera in Ormoža. — Dokazano je, da so številne vasi ob Muri vedno gravitirale na progo Ljutomer—G. Radgona. Kdor pozna Prekmurje, ve tudi, da se razprostira za temi vasi več ur širok pas z zelo redkimi naselbinami. Proga Dol. Lendava—Murska Sobota bi koristila torej le severni polovici Prekmurja, medtem ko bi južni del še vedno gravitiral na progo Ljutomer—G. Radgona, ki pa je brez zveze z glavno progo, pa bi vendar nudila posebno sev. delu Hrvatske najkrajšo zvezo z Avstrijo, v prvi vrsti glede blagovnega prometa, s čimer bi se razbremenila Maribor in Zidani most. Vprašanje je tudi, kakšno stališče zavzame vojaška oblast proti progi Dol. Lendava—Murska Sobota, ki je z mostom pri Murskem Središču izpostavljena prvemu oboroženemu sunku z madžarske strani. — Iz vsega tega je razvidno, da ne more novo zamišljena proga nuditi varne in koristne zve-

Pripovedovanje Holubovo, kaj vse pravi pri vajah deci, katero vodi, kako jo uči, kako je treba gledati na narodne in državljanske dolžnosti, to vse izraža voljo, da ustvari novega, popolnejšega človeka. — Ta Holub je vzor Sokoladelavea. Uglajen značaj in zadovoljnost v delu so njegove lastnosti. Neutrudljivo širi sokolska načela po svoji okolici in vedno bedi nad lastnim življenjem, da bi bil vzor svoji okolici. In kako globoko veruje v sokolsko misel! Ves se izpreminja, ko o njej govori, iz vsake besede veje globoko notranje prepričanje o njeni resničnosti in velikosti.

Bil sem zelo vznemirljen po njegovem odhodu. Pred menoj se je odpiralo nekaj novega, kar je sililo v moje nazore o življenju in v moje življenske načrte. Zopet sem prijel Tyrševo knjigo in se navduševal z njegovimi besedami. Zdelo se mi je, da veljajo meni, tisti »Pozdrav v sokolski krogi« in drugi ognjevitvi pozdravi. Čital sem večkrat in lahko rečem, da vas že razumem, dragi bratje in sestre!

Ne smatram vas več za kakšno sekto, niti za fanatike, vaše stremljenje ni vrazna-manija. Vaš ščit nosi priprosto

ze s Prekmurjem. Ako se namerava graditi, ostane vedno le lokalna proga brez večjega pomena v miru, pri kakšnem madžarskem napadu pa more le koristiti Madžarom. Edina zveza vseh v poštevi prihajajočih predelov ob naši sev. meji, t. j. Ljutomerskih gor, Murskega polja in večjega dela Prekmurja, z glavno progo je preko Ljutomera in Ormoža z železnico prvega reda, ki bi obenem oživila promet na progi Ljutomer—G. Radgona. Varna bi bila v vojaškem oziru, koristna pa vsem emejenim predelom, ne samo sev. Prekmurju, blagovnemu prometu banke in aspiracijam neke politične stranke. — Pozivamo merodajne faktorje, dokler je še čas, naj pri končni določitvi trase ne izgubijo iz vida tega, kar more utrditi položaj naše države na tako kočljivi meji, kar je torej državi v korist in ne nekaterim, morda vplivnim posameznikom in skupinam. Če bo treba, bomo govorili jasneje ter navodili tudi imena.

Politične vesti.

* SLS in Hrvaški blok. V nedeljo se je vršil v Zagrebu sestanek zastopnikov SLS s zastopniki Hrvatskega bloka pod predsedništvom dr. Korošca. Na sestanku so se posvetovali o nadaljnji taktiki SLS. Prvaki ljudske stranke v Sarajevu so poslali jugoslovenskemu klubu predstavko, v kateri zahtevajo, da najde klub način, kako bi se združil z Hrvatskim blokom, ker preti v Bosni in Dalmaciji ljudski stranki nevarnost, da jo zapuste vsi njeni dosedanja pristaši ter prestopijo v nasprotni tabor.

* Italijanska špijonaža. Po informacijah, ki jih je sprejela oblast, katere naloga je čuvanje državne meje, je ugotovljeno, da vrše Italijani s pomočjo svojih trgovskih ladij v naših pristaniščih volunstvo. Za poveljnike trgovskih ladij postavljajo aktivne častnike. Vrše se preiskave.

* Iz seje sveta zveze narodov. Svet zveze narodov je razpravljal v petek o poljsko-litvinskem sporu. Predsednik je izjavil, da mora svet zveze narodov sedaj, ko so se odstranile vojaške konvencije, natančno proučiti vso mejo da prepreči vsako obnovitev sovražnosti. V večini seje se je bavil svet z vzpostavitvijo prostega dohoda Poljske do morja. — V albanskem vprašanju je sklenil, da v kratkem pokliče preizkuševalno komisijo v svrhu poročila o resničnosti trditve, da je Srbija (!) koncentrirala na albanski meji svoje čete, na sejo v Ženovo.

Zanimivosti.

Silvestrov večer v Newyorku. — Lloyd George in godba. — Angleška delikatesa.

Dokler je bilo Američanom dovoljeno uživanje alkoholnih pijač, je bilo v Newyorku in v Ameriki splošni manj pijančevanja in nesreč, kakor pa sedaj. Na Silvestrov večer se je izpremenil »trezni« Newyork v eno samo go-

gesla: »Služim« — služim narodu. V tem spoznavam ono zvezdo, ki je vodila trideset let brata Holuba, njen svet razsvetljuje starost dobrega nadučitelja, ona je, ki vodi vsaki dan korake svojih udanih vernikov v telovadnico, ki jim pričara smehljaj pri najtršem delu in ki dosega, da beseda »brat«, »sestra« prihaja iz globlin srca.

Mojji mladi sokolski možgani umevajo sedaj »Našo nalogo, smer in cilj«. Naloga je vzgajati — saj je dokazano, da je možno izboljšati in okrepiti človeka telesno in npravnstveno; naloga je torej vzgojno delo, smer — je telesnovzgojni sestav in npravnstvena sokolska načela, cilj je pa napredek in korist naroda. To je celo sokolstvo, nič ne sme manjkati, da bi bilo celo.

Cilji so tako lepi, da so vredni, da se jim posveti človek z vsem bitjem. Tisti narod mora biti narod srečnih ljudi, čegar blagor temelji na uspehu sokolske misli, kjer se s silo in zdravjem družijo načela svobode, enakosti in bratstva in nesebično osebnost nič, celota vseh. Moje moči so od danes last vaša, ki stremite za tem

stilno. Ulice so bile polne pijanih ljudi, med katerimi je bilo tudi mnogo nežnega spola, tako starejših dam, kakor nedolžnih deklic. Vsi klubi so bili nabito polni, a mnogo ljudi se je vozilo v avtomobilih in pilo prepovedani alkohol. Pijane dame in dekleta iz odličnih uglednih družin so plesale take ples, da je bilo celo »najmodernejšim« Američanom preveč. To noč je vsled zastrupljenja z alkoholom umrlo v Newyorku 25 oseb. Kakor se vidi, državni antialkoholni pokret v Ameriki ni rodil pozitivnih uspehov. Tudi v Washingtonu poročajo, da je tam pet oseb, ki so dobile od mornarjev zganje, umrlo vsled zastrupljenja. Vlada se jezi. Newyorčani pa so zadovoljni, da so Silvestrov večer preživeli v znamenju alkohola.

Znani dunajski violinist Fritz Kreisler, ki se je nedavno vrnil iz Londona, pripoveduje o zanimivem slučaju z Lloyd Georgem: »Lloyd George je velik ljubitelj godbe. Nekega večera me je pozval, da sviram v njegovem salonu. Pri njem ni bilo nobenih politikov, temveč sami glasbeniki in ljubitelji te umetnosti. Najbolj navdušen je bil Lloyd George, ko sem igral neko irsko narodno pesem, ki je bila nenavadno priprosta in ožofna. Ko sem končal, je vzkliknil: »Kakšna sreča, da Kreisler ni irski poslanik, kajti če bi mi bil pri pogajanjih zasiral to pesem, bi bilo celo irsko vprašanje že davno rešeno!«

Ko so Angleži za časa vojne prišli v pariško restavracijo ter našli na jedilnem listu med drugimi jedili tudi polze in žabe, so z gnusom zapustili restavracijo, ki ponuja svojim gostom tako nesnago. Če bi si bil v Londonu držnil kak gostilničar ponuditi gostu te delikatese, bi mu ogorčeni Angleži delmolirali ves lokal. Toda svetovna vojna, ki je marsikaj predručila, je izpremenila tudi angleški okus. Nedavno so neki londonski gostilničarji razglasil v listih, da se dobe za večerjo nove vrstne francoske žabe in polzi. To je bila za London prava senzacija. Te gostilne so vedno polne sladkosnednih gostov, ki so začeli po francoskem okusu smatrati vodomezec za odlično in okusno delikateso. Nastalo pa je vprašanje, kdo lovi na Angleškem žabe ter zbira polze? Angleži so ponosni ljudje in ni ga med njimi, ki bi šel na lov na — žabe. Takih ljudi na Angleškem res ni, a to uslugo so jim storili francoski izvozničarji. Najprej so pošiljali žive polze in žabe v posebni omotih. Na dolgem transportu pa so dragocena bitja vsled pomanjkanja vode poginila. To pa je bila velika zgruba za francoske žepne in angleške restavracije. Treba je bilo torej nekaj iznajti. In res so jo »stulitali«. Sklenili so, da pošljejo Angležem za dobro valuto žive polze in žabe v — aeroplanu. Te dni je odplul iz Francije v London prvi aeroplan z živim tovorom polzev in žab, ter je baje srečno došel v kuhinje londonskih restavracij. In tako so postale nekdanje »Angleža« tako gnusne žabe — okusna delikatesa. Dober tek!

Dnevna kronika.

— Občni zbor Ljudske univerze se vrši v sredo 18. t. m. ob 8. uri zvečer v mali kazinski dvorani v Mariboru. Mi smo v našem listu že opozorili na važnost tega občnega zbora, ki bo formalno ustanovil potrebno ognjišče ljudsko-izobraževalnega dela v Mariboru. Te dni se je ustanovila Protituberkulozna liga, ki si je za hrbtno sovražnico človeškega življenja, jetiko. Človeka pa ne ogroža samo jetika. Kakor žive ljudje v družbi in podlegajo nalezljivim boleznim, tako žive v družbi tudi človeške duše in človeška srca. Vsaki, tudi na videz še tako vsakdanji človek, ima v svoji notranjosti nekaj tiste velike svetlobe, ki jo kaže ljub krvavi zgodovini in bolestinim izkušnjam vsa človeška družba. Ta svetloba je: iskanje resnice in plemenitosti. Znanje, prožeto s toplim, dobrot in lepo hotečim srcem je tisti blagodejni vetrič, ki v slehnem človeku budi izpod pepela vsakdanjih strbi iskro velike duševne svetlobe. Naš človek, nabisbo tega ali onega poklica, je v da

našnji surovi, materijalistični dobi preveč zanemaril svojo notranjost, svoje duševno in srčno bogatstvo. Ni tedaj nobeno čudo, če je vsled težke borbe za vsakdanji kruh vedno manj teh božjih isker; če se nezanjane, strankaiska in razredna nesrpnost, plitva gostilniška politika in druga podobna zla vedno bolj zajedajo v človeški značaj, v naravno inteligenco in neličnarsko poštenost slednjega člana naše družbe. Ni čudo, če se polnočno razne zakajane kavarne, gostilne in kleti. Ni čuda, če postaja naše duševno ozračje vedno neznošnejše. In tu nam ravno „Ljudska univerza“, če bo pravilno razumela svojo nalogo, nudi nekako duševno zdravilišče, v katerem se bodo srca in duhovi odpirali blagodejnim žarkom resnice, znanja, misli, lepote in plemenitosti. Morda začetek ne bo tako uspešen, kakor bi si ga želeli; morda bo prvo delo nepopolno in ne bo zadelo pravega cilja. Toda treba je, da si ustanovimo to ognjišče, zberemo krog njega resne, idealno misleče posameznike iz vseh naših vrst in začnemo delati. Treba je, da rešimo vsaj malo čisto dobro hotačih ljudi pred poplavljenjem in nenačelnim, tjavendanskim politiziranjem. Vsem, ki so resne volje in razumejo potrebe današnjega časa, ki razlagamo še enkrat na srce, da podpirajo delo Ljudske univerze in ji pomagajo, da se razvija, jača in neprestano izpopolnjuje! Bodi tedaj občni zbor sestanek vseh pravih prijateljev narodovega blagorja! (1—us).

— Bivanje kraljevega princa v Ljubljani. V beograjskih dvornih krogih se zatrjuje, da namerava kralj Aleksander v najkrajšem času izdati ukaz, da bo eden član kraljevega doma Karagjorgjevičev stalno bival v Zagrebu in Ljubljani. V Ljubljani bi se stalno naselil princ Pavle, ter se baje že vodijo pogajanja glede nakupa palače; v to svrhu se namerava kupiti „Cekinov grad“ in so pogajanja že tik pred zaključkom.

— Kraljev dvor v Dubrovniku. Dubrovniški občinski svet je sklenil, da se starodavni dvor dubrovniških knezov ohrani, prenovi ter preuredi v kraljev dvor v Dubrovniku. Kralj je v to privolil. V tem dvoru, ki priča o visoki kulturi, blagostanju in politični mudrosti male dubrovniške jadranske državnice, se vrše v zadnjem času popravila, da se ohrani njegova zgodovinska vrednost. Po kraljevem obisku v Dalmaciji se bodo začela dela za ureditev kraljevega dvorca.

— Konec dvornega žalovanja v Beogradu. Komandant mesta v Beogradu je ob priliki kraljeve zaroke izdal naredbu, da skinejo vsi oficiji žalne trakovice in da se na vseh vojaških poslopih odstranijo žalne zastave.

— K redukciji števila uradništva. Prejeli smo: Prej smo uradnike kratkoma nastavljeni, zdaj jih bomo odslavljali z ozirom na potrebo. Ena kategorija uradništva pa gotovo ne bo reducirana, to je učiteljstvo, ki ga še primanjkuje. Za to pa treba štediti drugače in sicer tako, da se omejijo številni dopusti, posebno učiteljskim, pa tudi na ta način, da se postavijo učitelji in učiteljice na mesta, kjer res lahko kaj koristijo. Zato le en primer: Pri knjigovodstvu pokrajinske uprave, oddelek za ljudske in mešč. šole, je zaposlenih devet učiteljev! Koliko uradnikov, tega seznam učiteljstva ne naveda. Tam je torej 9 mladih moči neprimerno zaposlenih. Opravljajo to, kar bi 3 uradniki izvrševali hitreje in točneje; zato prejemajo draginsko doklado 3. razreda, učitelji na vasi, ki vlečejo težak jarem, pa 5. razreda. Menda je umestno, da rečemo pokrajinski upravi: V urad uradnika! Soli dajte, kar je njenege! — Učiteljskim, tam zaposlenim pa: Vasi vas kličejo! Glejte, koliko jih je: v Pohorju, Slov. goricah, v Prekmurju itd.! Ponudite jim nekaj svojega svežega idealizma!

— General Sturm-Jurišić umrl. V Beogradu je umrl stari prijatelj pokojnega Petra I. Osvoboditelja, general Pavel Sturm-Jurišić. Zanimivo je, da je bil pokojnik pruski poročnik, ko so Nemci ujeli Petra Karadžordževića v boju s Francozi (l. 1871.). Poročnik Sturm je bodočemu ujedinitelju Jugoslovenov omogočil beg iz ujetniškega taborišča. Radi tega je moral zapustiti

prusko armado in se je zatekel v Srbijo. Tu se je boril v vseh vojnah od one l. 1876. do l. 1918. Spremljal je kralja Petra na begu čez Albanijo. Kralj Peter ga je zelo cenil. Sivolas general Sturm-Jurišić je umrl na pijanem vnetju. Malo pred smrtjo ga je obiskal kralj Aleksander. Pokopali so ga z vsemi vojaškimi častmi na državne stroške.

— Peganova obsodba potrjena. V soboto se je vršila pri deželnem sodišču v Ljubljani izključna razprava proti suspendiranemu odvetoiku dr. Peganu. Dr. Pegan je dokazoval pred vzklicnim senatom, da mahanje s steklenico ni kaznivo, čeprav je le tuji odpor preprečil pobor. Senat je njegovo trditev zavrnil, ter potrdil prvo sodbo, s katero je bil dr. Pegan radi poslušene telesne poškodbe obsojen na 1000 kron globe, oziroma 48 ur zapora.

— Proč od Reke! Pod tem naslovom prinaša nedeljski „Slovenski Narod“ iz primorskih krogov izvirajoč članek, v katerem trdi popolnoma pravilno, da nam Rečani kljub vsem zagotovilom niso nič bolj naklonjeni kakor pa Italijani sami. Njim ne gre za dobre in res prijateljske odnose z nami in z našo državo, ampak samo za trgovske koristi in izkoriščevanje. Če se mi preveč navežemo na Reko, bomo koristili samo Italijanom, pa tudi ako napeljejo naš promet na Sušak in na Baroš, čeprav morda naš, bo imela od tega največ koristi — Reka. Reka je danes pod oblastjo Italijanov, njena samostojnost je samo papirnata in bo ostala papirnata tudi v bodoče. Radi tega predlaga, naj se pusti Reko ob strani, naj se zgradi od postaje Banovina ali Bakra kratka dopolnilna proga do Cirkevne ali do Kraljevice, kjer naj se obenem zgradi za prvi čas mala, našim najnujnejšim potrebam odgovarjajoča luka. Stroški za zgraditev te kratke proge in te zasilne luke bi bili tako majhni, da bi jih zmogla tudi sedaj naša država, kljub slabim finančnim razmeram. Ideja osamosvojitve od Reke je dobra in vredna pažnje in dobro bi bilo, če bi se zanjo zavzeli tudi naši rodoljubni krogi. Pustimo Trst, Reko in Zadar, naj propadejo, mi imamo dovolj lasnega obrežja na katerem zgradimo lahko s primeroma malimi sredstvi lasne luke. Če se bomo oprijeli tega principa, potem bodo tudi prerazporedili kraljski, roški in zadrski fašisti postali kmalu bolj — hladni.

— Slovenska Bistrica. Vzradošeni slovenjebistriški čitalničarji so nabrali povodom vesele novice, da dobi Jugoslavija kraljico, v gostilni Zurač 180 K za Jug. Matice.

— Novi zagrebški župan. V soboto se je vršila v Zagrebu volitev novega župana. Mahdati Radića in Košutića so bili razveljavljeni. S 34 glasovi je bil izvoljen prejšnji župan, arhitekt Heinzl (član Hrv. bloka). Volitvi so se vsled nekaj insultov na galeriji izpremenile v burno skupščino, ki je končala s pretepom in s vsestranskim psovanjem, da se bolj posvedoči stara zagrebška „kultura“. Ker je nek dijak zaklical „Živijo jugoslovenski kralj“, so se zaleteli vanj neštete ose zagrebške politike. Ali si Zagreb spriču svoje nesolidne politike še zasluži evropsko ime, je vprašanje, na katerega bodo odgovorila bodoča desetletja.

— Smrtna obsodba pred novosadskim sodiščem. Pred novosadskim sodiščem je bila pretekli teden razglašena obsodba nad ubijalec blagajnika sladkorne tovarne v Bečkerek. Obsojenih je bilo vseh enajst obtožencev. Glavni obtoženec, Sakula Vasku, kateremu se je dokazalo, da je ubil tudi ravnatelja tovarne in sodeloval pri raznih drugih umorih in ropih, je bil obsojen na smrt na vešalih. Ostali obtoženci so bili obsojeni na večletno ječo.

— Zagrebški brivci se zvišali cene za britje in striženje las. Sedaj stane striženje las 20 K, in britje 12 K. Za vsako nadaljno delo, kakor česanje itd. stane 4 K več. Zvišali pa so tudi plače pomočnikom in sicer od 1700 K do 2600 K brez napitnine. Podražanje pa je izzvalo med moškimi mnogo razburjenja ter groze, da bodo privezali lojkoizrali.

— Zgradba uradniških stanovanj v Zagrebu. Ministrstvo za socialno politiko je dovolilo jugoslovenski uradniški zadrugi „Dom“ v Zagrebu 500.000

K subvencije za zgradbo uradniških stanovanj. Znesek je izplačala imenovani zadrugi državna blagajna v Zagrebu po naročilu finančnega ministrstva. Predpriprave za zgradbo se pričnejo še tekom zime. Na ta način se začne spomladi z zgradbo 50—60 stanovanjskih hiš z vrtovi na občinskem zemljišču. Tako v Zagrebu, kjer se je že lani največ zidalo in kjer bo stanovanjska beda kmalu pojemala in izginila. A pri nas v Ljubljani in Mariboru?

— »Kapetan Köpenick« v Beogradu. Pred par dnevi je prišla policija v kavarni »Moskva« v Beogradu nekoga kapetana, ki je bil vsled svojega vedenja sumljiv. Na komandi mesta je izjavil, da služi v Mariboru, ter da se nahaja v Beogradu samo na dopustu. Na brzojavno vprašanje je dobila komanda mesta iz Maribora odgovor, da je kapetan pod tem imenom v Mariboru popojnoma neznan. Po daljni preiskavi se je ugotovilo, da je ta lažnikapetan čisto navaden slepar ala »kapetan Köpenick«.

— Nov list prične izhajati te dni v Osijeku. List bo tednik ter bo nosil ime: »Osiječki Reporter«.

— Železniška nesreča pri Zemunu. Na progi med postajama Batajnica in Stara Pazova blizu Zemuna je trčil osebni vlak v tovorni vlak. Udarec je bil tako silen, da sta obe lokomotive skočili iz tira, službeni voz se je prevrnil in kupej II. razreda osebnega voza razbit. Nekoliko potnikov in strojevodja tovornega vlaka je ranjenih. Nesreča se je zgodila vsled snežnega meteža, ker ni bilo mogoče videti znamenja. Promet se vzdržuje s prestopanjem potnikov iz enega vlaka na drugi vlak.

— Tretja slovanska univerza v Pragi. Kakor javlja praška »Tribuna«, je češkoslovaško ministrstvo za šolstvo ugodilo prošnji ruskih profesorjev, ki hočejo osnovati v Pragi svobodno rusko univerzo. Diplome te univerze, katero bi vzdrževali Rusi sami, bi veljale izključno za Rusijo.

— Požar v Moravski Ostravi. V petek ponoči je na oddelku za izdelavo krcinice vitoviške železarnice izbruhnil požar, ki je uničil cel oddelek. Šele v soboto zjutraj se je posrečilo ogenj lokalizirati. Ker je uničena tudi električna napeljava, počiva delo tudi na oddelku za stroje in v kurilnici. Električna napeljava bo tekom prihodnjih dni zopet toliko popravljena, da se bo zopet lahko pričelo z delom. Vzrok požara še ni pojasnjen. Uprava sumi, da je bil ogenj podtaknjen. Povročena škoda še ni ugotovljena.

— Umirajoče ruske vasi. Moskovski list »Izvestja« prinaša sledeče slike iz umirajočih ruskih vasi: Žalostno je na vasi. Ostali so samo še oni, ki imajo nekaj živine. Tu pa tam kolje kmet sestradano posušeno živinče in se s strahom vprašuje, kako dolgo še bo živel iz tega mesa. Ljudje so čisto zabuhli, ker pijejo preveč vode. Lačen človek izpije na dan 10 litrov vode. Čez 20 dni zbolijo in na to umrje. Dobra tretina prebivalstva se nahaja v počasnem umiranju. V okraju Buzuluko je umrlo gladi 25.000 odraslih. Nastopila je nova bolezen. Začenja se z želodničnimi bolečinami, koža nabrekne in nastopi smrt. V vseh okrajih najdemo dolgo vrsto praznih hiš. Ni kraja, iz katerega bi se ne izselilo na tisoče ljudi v daljine, srečnejše gubernije, ali pa tja, kjer ni bolesti in trpljenja. Mnogi se še selijo. Živina izumira. Ljudstvo je najskrbneje pospravilo listje in travo, a sedaj so že vse zaloge domala izčrpane. Kdor je pojedel svojo živino, je navadno obsojen na smrt. Videli smo kmeta, ki se je ves srečen nasitil s surovim konjskim mesom in na potu v Samaro umrl.

— Potres v Italiji. Iz Rima poročajo, da so vsled potresa v bližini Messine odtrgani gorski plazovi porušili in pokopali mnogo vasi, med njimi tudi mesto San Fratello. Mnogo ljudi je mrtvih in ranjenih. Čez 5000 ljudi je brez strehe.

— Stavka v Italiji. V Prato so se spopadli v četrtak fašisti in komunisti, on fašist je bil smrtno ranjen. Prostori delavske zbornice so zgoreli. Delavstvo je radi tega proglasilo splošno stavko.

— Občinske volitve na Tridentinskem. Kakor poročajo listi, so pri ob-

činskih volitvah v Tridentinskem okraju zmagali v 40 občinah populari, ki so še v nadaljnjih 50 občinah dosegli večino. Italijanski liberalci imajo večino v 12 občinah, soc. dem. v 7 občinah a nemška krščanska stranka v dveh občinah.

— Protivojaška demonstracija v Madridu. V petek krog 6 ure je prišlo pred vojaškim kazinom na Gran Vía v Madridu do spopadov. Čez 5000 ljudi broječa množica je demonstrirala proti vojski, pri čemur so se slišali klici: doli z luntami! Živeja civilna sila! Ker so posamezni manifestanti postali dejanski, je skušala eskadrona civilne garde množico razgnati. Ob onem so prišli tudi častniki na čelu svojih čet ter s sabljami sekali po množici, pri čemur je bilo mnogo ranjenih.

redavanje Luje Lovrića.

Maribor, 15. januarja 1922.

Danes dopoldne je predaval v veliki dvorani Narodnega doma oslepele dobrovoljce z dobrodelne fronte kapetan Lujo Lovrić.

V dvorani se je zbralo precej mariborskega občinstva. Gosp. Lovrić je predstavil s kratkim nagovorom predsednik tukajšnje podružnice društva jugoslov. dobrovoljcev g. dr. Pivko.

Več sto radovednih oči se je vprlo v mladega častnika s črnimi stekli na očeh. On ni videl te dvorane in zbravnega občinstva; čutil je morda, kako se dvigajo ljudske duše, približujejo k njemu in ga molče vprašujejo o velikem trpljenju in velikih žrtvah.

Bil je pred nami kot zastopnik onih, ki mirno spe v grobovih tam daleč v Dobrudži, pa na solunskih poljanah pod Kajmakčalanom, na pustih albanjskih planjavah, na starodavnem Krfu. Onih nešteti, ki so žrtvovali lastno življenje za uresničenje velike, silne ideje — ideje jugoslovenske nacionalne svobode. Mi smo doživeli, da je vzraslo drevo tam, koder so ti nešteti pognojili zemljo — domačo in tujo. In šele oni, ki danes rastejo med nami, da postanejo nekoč nositelji domovine, velike srečne Jugoslavije, ti bodo šele trgali pravo sadje s tega divnega drevesa.

Prišel je med nas, da nam spregovori besede o tej veliki ideji, ki je zahtevala strašnih žrtv in da nas navduši za novo borbo.

Njegove oči niso videle dvorane, zrlé so pa pred sabo vso domovino in ves narod od Maribora do Caribroda in od Soče do Soluna. Temu narodu je govoril slepi dobrovoljec o neodrešeni domovini in svobodi, kakor je pred stoletji pel in godel slepec o »pogibiji na Kosovu«, o carstvu Lazarovem, ki bo premagalo nepravdo in vstalo, kadar napoči dan.

Govoril je o veliki borbi, ki se je vršila v nedavni preteklosti: od Kumanovega do leta 1918. Krasni so sadovi te zmage. Treba je samo še čvrste vere, dela in vztrajnosti, da se bodo pokazali v vsem svojem historičnem obsegu. Treba je, da ena misel: misel jedinstva postane mogočna vera slehernega Slovenca, Hrvata in Srba, pa bodo izginila vsa nasprotja, s katerimi si morda še danes motimo oko in obtežujemo srce. Velikega dela nam je treba, dela, ki bo odtehtalo te žrtve; velike ljubezni, ki bo podobna ljubezni onih, ki so dali najdražje, kar imaa posamezno človeško življenje, za nacionalno misel.

Govoril je onim, ki hodijo med nami in sejejo zablode, dvome in mržnjo; onim, ki hočejo dokazati, da je bilo vse to laž, kar je dajalo žrtvam herojsko moč in sladko tolažbo v zadnji uri. — Govoril je onim, ki neprestano vrte svojo lajno: »stranka — stranka —« in ne vedo in ne poznajo nič drugega, kot to ubogo melodijo. Tistim je veljalo njegovo svarilo, ki radi politike in osebnih koristi pozabljajo na potrebe vsega naroda, na njegovo veliko misijo.

Govoril je z vso toploto in prisrčnostjo o naših bratih, katere je zaslužil italijanski imperijalizem. Njegove duševne oči so zrle v daljavi jugoslovensko morje, Trst in Reko, Gorico, modro Sočo. Slep, a poln vere in idealizma jo videl dan, ko bodo temu delu naroda odpadle verige, ko se bo vrnil iz sužnosti v skupno jugoslovensko domovino.

In v tem duhu je treba vzgajati naš rod. Mladini, ki rase med nami, vcepimo v srea ljubezen in herojski duh.

vzgojimo značaje, nezlomljive osebnosti, ki bodo stebri našega narodnega trnina.

Predvsem bodi naše delo posvečeno Sokolstvu in Jugoslovnski Matici. Sokolstvo nas bo storilo močne in zdrave, disciplinirane in samozavestne. Jugosl. Matica pa bo zbirala našo voljo za oni dan, ko morajo pasti verige tudi onkraj Snežnika...

Tako je govoril navdušeno in s plamtečim srcem oslepeli bojevniki za naše osvobodjenje in jedinstvo. Govoril je v imenu onih, ki ne morejo govoriti več. Burno ga je pozdravljala vsa dvorana in marsikomur je postalo v srcu lepše, svetlejšo... Kljub vsej politični strasti in demagogiji je ostala jugoslovnska misel čista in lepa...

Mariborske vesti.

Maribor, 16. januarja 1922

m Seja širšega odbora JDS v Mariboru se vrši jutri v torek, dne 17. t. m. ob 18. (6) uri zvečer (ne kakor prvotno ob 20. (8) uri) v mali dvorani Narodnega doma. Na dnevnem redu je velitev glavnega odbora in konstituiranje odsekov.

m Za Cankarjev spomenik v Mariboru so nabrali uslužbenici tukajšnjega policijskega komisarijata 304 K. Varnostna straža pa napravi še posebno zbirko. To je lep kulturni čin predstavnikov naše javne varnosti, vreden posnemanja tudi pri vsem ostalem našem občinstvu. Le pridno na delo za zbirko za Cankarjev spomenik, da bomo čimprej lahko slavili odkritje prvega slovenskega spomenika v slovenskem Mariboru. Darila sprejemata gledališče in naše uredništvo.

m Dr. Vekoslav Kukovec se preseli v Maribor. Minister n. r. g. dr. Vekoslav Kukovec, odvetnik v Celju, se namerava v treh mesecih preseliti s svojo pisarno v Maribor.

m Samovoljnost naših mesarjev. — Naši mesarji so postali zadnji čas ne-verjetno samovoljni in oblastni ter postopajo z občinstvom ravno tako, kakor so postopali med svetovno vojno, ko se je bilo treba postavljati v vrsto in prositi s kartami miloščine. Določili so, ne vemo ali sami, ali z dovoljenjem kake oblasti, da po 10. uri dopoldan ne prodajajo več mesa. Stranka pride v mesnico, ki je ves dan odprta, vidi višeti po kljukah vse polno lepega mesa, toda gg. mesarji ga ne prodajajo. Samo do 10. ure dopoldan, pozneje nič, ves popoldan nič. Čemu imajo potem sploh odprte mesnice? Mogoče za tiste, katerim je cena paštrnska stvar? Še slabše je glede cen, ki so, kakor nam je komisija za določevanje cen javila, maksimirane in sicer za I. vrsto, prednji del kg 32 K, zadnji del 34 K; za II. vrsto prednji del 28 K, zadnji del 30 K; za III. vrsto prednji del 24 K, zadnji del 26 K; za telečino prednji del 30 K, zadnji del 32 K. Toda ta razdelitev mesa po kakovosti je le na papirju, kajti naši mesarji je v praksi ne poznajo, zanje obstoja samo I. vrsta zadnji del in po ceni za to vrsto računajo vse meso, pa naj bo od krave, vola ali teleta, sprednji ali zadnji del. Istotako se ne brigajo za to, da je po določilu dovoljeno dodati samo 20% kosti. Mislimo, da je dolžnost onih, ki so določili maksimalne cene ter razdelili meso na vrste po kakovosti, da poskrbe za to, da bodo mesarji to razdelitev tudi res upoštevali, ker sicer pomeni tako določevanje samo norčevanje iz konsumentov.

m Visoke cene in kakovost hrane v naših gostilnah, restavracijah in hotelih. Cene v naših gostilnah, restavracijah in hotelih rastejo, so vsaki dan večje, toda to je pač naravna posledica vseobče druginje. Je res sicer, da so kljub tej druginji cene marsikaterih jedi v naših lokalih pretirane, toda kljub temu bi se človek ne pritoževal, če bi tem cenam odgovarjala tudi kakovost jedil. Cene rastejo, jedila pa so vsaki dan slabša. Niti za drag denar se ne more človek v Mariboru pošteno najesti. V Ljubljani, v Zagrebu in drugod so cene tudi visoke, toda jedila, katera človek naroči so vsaj dobra in okusno pripravljena, v Mariboru pa so brez vsakega okusa. Ali nima res ves Maribor poštenega kuharja ali kuharice? Ali pa leži krivda na lastnikih? Bilo bi dobro ugotoviti.

m Trgovski ples in Protituberkolozna liga. Docent dr. Matko je na trgovskem plesu razvil tako propagando za Protituberkolozno ligo, da so se udeleženci zlasti trgovci odzvali z nepričakovano vspelim pristopom k Ligi tudi z dejansko podporo v znesku 15.000 K. Kot ustanovnik je pristopil tudi živinozdravnik dr. Sirk s 4000 K. Odbor Protituberkolozne lige zahvaljuje se za tako vrlo zanimanje, priporoča ta slučaj za vzgled vsem prireditvam.

m Plače trgovskih nastavlencev. K članku pod zgorajim naslovom v 8 št. »Tabora« objavljamo naknadno: Pri obeh kategorijah se po 10-letnem službovanju povzra plača petkrat vsake dve leti mesečno za 25 Din.

m Akademski ples. Čisti dobiček znaša preko K 24.000. Denar se bo razdelil deloma kot podpora potrebnim članom deloma pa se uporabi za spopolnitev društvene knjižnice. Odbor se še enkrat najiskrenejše zahvaljuje vsem onim, ki so pripomogli k tako lepemu uspehu.

m Uradniški odsek ZJZ, podružnica Maribor, vabi na redni letni občni zbor, ki se vrši dne 18. januarja 1922. ob 20. uri v društveni sobi v Narodnem domu. Dnevni red: I. Poročilo predsednika. II. Volitev novega odbora. III. Slučajnosti. Tovariši, pridite polnoštevilno. — Odbor.

m Klub jugoslov. rez. častnikov v Mariboru ima svoj redni občni zbor v sredo 18. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu. Dnevni red: poročila, volitve, slučajnosti. Tovariši, pokažite z obilno udeležbo, da se zanimate za svojo organizacijo.

m Za par ukradenih čevljev v zaporih treh držav. Meseca februarja lanskega leta je bil 26-letni Karl M. iz Vintrovec pri Ptuj na obisku pri nekem Franu Cokanu ter mu pri tej priliki ukradel par čevljev, vrednih 1000 K. S tem plenom je pobegnil v Trst. Ker ni imel potnega lista, ter se je posluževal le nemškega jezika, so ga tržaške oblasti, misleč, da je avstrijski državljani, poslale v Gradec. Ker v Gradcu o njem ni bilo ničesar znanega in njegovi izpovedi niso verjeli, so ga imeli šest mesecev zaprtega. Sedaj se le so ugotovili njegovo identiteto ter ga poslali v Maribor, kjer so mu radi ukradenih čevljev preskrbeli hrano in stanovanje v sodniškem zaporu.

m Trije ptički iz Krivepoti na krivi poti. Dne 16. dec. l. l. popoldan je ugotovila tverka Dolček v Gosposki ulici, da ji je zmanjkal 6 m dolg kot volnena blaga za moške obleke. Sum tatvine je padel takoj na tri sumljive mladeniče, ki so se nahajali malo poprej v trgovini, toda vse zasledovanje tatinske trojice je ostalo brezuspešno. Takoj na to pa je prijavila tverka Janes & Horvat na Kralja Petra trgu, da so prišli v njeno trgovino trije hrvaški govorci mladeniči, si ogledali razno blago ter potem odšli, ne da bi kaj kupili. Po njihovem odhodu pa se je ugotovilo, da so ukradli 40 m platna. Policija je uveljavila strogo zasledovanje, toda zopet brez uspeha. V soboto pa so vstavili tajni agenti tri sumljive mladeniče, 23-letnega Jurija Sojaca iz Krivega puta na Hrvatskem, njegovega brata Matijo ter 27-letnega Josipa Tomičiča iz Krumpote na Hrvatskem. Pri zaslišanju se je dognalo, da so to oni trije ptički, ki so vkradli blago v obeh omenjenih trgovinah. Pri njih so našli razno iz tatvin izvršenih deloma v Mariboru, deloma drugod, izvirajoče blago, med drugim razne ovratnike, perilo, denarnice, zlato damsko verižico, ure ter pri vsakem še po nad 2000 K denarja. Kakor izgleda, gre tu za dobro organizirano tatinsko bando, ki je operirala posebno med Zagrebom, Zidanim mostom in Mariborom. Kdor je bil v tem odseku v zadnjem času na ta ali oni način okraden, ne da bi bil zasledil tatu, naj to prijavi mariborskemu policijskemu komisarijatu.

m Velika kavarna. Ob 17. uri popoldne čajanka s koncertom v »Klub-baru«.

Narodno gledališče.

Dramatična šola Nar. gledališča. Pouk dramatične šole se vrši danes, v ponedeljek, dne 16. januarja točno ob 19. uri.

Koroške vesti.

Knezoškofijski ordinarijat v Celovcu v službi nemških šovinistov. Knezoškofijski ordinarijat v Celovcu prihaja vedno bolj v pangermanske roke. Sicer je ta ordinarijat tudi že v prejšnjih časih zapostavljal Slovenca, toda tako, kakor sedaj, vendar ne. Sistematično uvaja tudi v doslej popolnoma slovenske cerkve nemščino, šikanira slovenske duhovnike ter jim prepoveduje narodno delo. Če ne gre drugače, jih kar brez vzroka prestavi. Tako se je spravil tudi nad župnika dr. Ivana Lačovnika v Štebenju pri Beluštaju ter ga kar čez noč premestil v Berle v Ziljski dolini. Če je to po naukih katoliške cerkve, naj presodi vsak sam.

Uspeh prepovedi igre »Deseti brat« v Globasnici. Kakor smo že svoječasno poročali, je hotelo na novega leta dan pripraviti Izobraževalno društvo v Globasnici nedolžno slovensko igro »Deseti brat«, katero pa je okrajno glavarstvo prepovedalo da se ne bo kalil miru. Društveni dom je zaradi tega zastržilo orožništvo. Globasniški Slovenci pa so prišli kljub temu in ker niso smeli k predstavi, so napravili shod, katera se je udeležilo okrog 1000 ljudi. Na shodu sta govorila oba slovenska poslanca Poljanec in Krajger. Nemci so s prepovedjo igre dosegli samo to, da se je ljudstvo le še bolj oklenilo narodne misli.

V Št. Lenartu pri sedmih studencih sta umrla v zadnjih dneh dva zavedna narodnjaka, tatarski mojster Luka Vilič ter Liza Langeršek.

Sokolstvo.

o Seja mladinskega odseka Sokola v Mariboru se vrši v četrtek 19. t. m. ob 20. uri.

o I. vseslovanski-jugoslovnski sokolski zlet v Ljubljani. Organizacija zleta se bliža koncu. Da bo zlet tudi materijelno zasiguran, je odbor Saveza sknil, da se osnuje garancijski fond, v katerega plača vsak član 5 Din. Stroški za zlet so ogromni. Celokupni proračun za zlet znaša nad 15 milijonov kron. — Zlet bo ogromne važnosti za Sokolstvo, kakor za razvoj narodnega življenja sploh. Zleta se bo udeležilo pet bratov, ki so že 60 let člani Sokola ter 12 članov, ki so 50 let Sokoli, med njimi minister g. Ivan Hribar, pokrajinski namestnik v Ljubljani in g. dr. Ivan Tavčar. Do 20. decembra l. l. se je prijavilo 126 društev, 1746 telovadcev, 2423 netelovadcev, 1200 telovadkinj, 1362 netelovadkinj, 821 članov moškega naraščaja, 734 ženskega naraščaja, 1128 dečkov in 970 deklic, skupno 10.384 oseb. Ker se še 259 društev ni prijavilo, se lahko računa, da se bo zleta udeležilo nad 30.000 članov. Načrt telovadišča, ki meri 78.000 kv m, je izdelal Savez. Na telovadišču bo lahko nastopilo 4000 telovadcev. Obenem z zletom se bo vršila tudi sokolska razstava, ki bo tolmačila razvoj sokolske ideje pred in po ujedinjenju.

Mala oznanila.

Uradnica išče za takoj na pol meblirano sobo s hrano. Ponudbe se prosijo pod »Celje« na upravo lista. 74

Učenec se išče za kolarsko obrt. Stanjko Josip, Jugoslovanski trg 3. 87 4-1

Hiša, enonad-trópna, v sredini mesta, se takoj preda. Stanovanje se lahko takoj zasede. Vpraša se Prečna ul. 4. 79

Žepne ure, precizijske in stenske popravila najsolidnejše tverka R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica 16. 64

Zamenja se stanovanje v Ljubljani, obstoječe iz 2 sob, kabineta in kuhinje, z enakim ali vsaj primernim v Mariboru. Naslov pri upravi lista.

Citajte in razširjajte povsod naš list »TABOR«

Sport.

: II. redni občni zbor »S. K. Korotana«, se vrši dne 18. jan. ob 20. uri v restavraciji »Maribor«. Vdotežba za vse člane obvezna. Tajnik.

: I. SSK Maribor. Pozivlja se vse izvršujoče člane nogometnega in lahtko-atletičnega odseka, da nemudoma vrnejo vso event. pridrženo sportno opremo v klubovi sobi (Ljudski vrt).

: P. O. L. N. P. V torek 17. t. m. je prva letošnja seja. Začetek ob 20. uri v Narodnem domu.

: Češka Sparta je doživela na španski turneji svoj tretji poraz. Zgubila je tekmovalje z reprezentanco Bilbaoa (drugi dan) 1:2.

: Avstrijsko prvenstvo. Minulo nedeljo se je odločilo avstrijsko prvenstvo v nogometu. »Rapid«, dolgoletni avstrijski prvak, je pred 25.000 ljudmi izgubil odločilno tekmovalje z »Wiener Sportklubom«. Udarce je bil, posebno po rezultatu 5:1 (2:0) za WSK sodeč, eden največjih, ki jih je »Rapid« v zadnjih letih sprejel.

Kino.

I. mariborski bioskop. V torek, sredo in četrtek se predvaja v I. mariborskem bioskopu detektivska drama v 5 dolgih čilih »Apaši Londona«. V petek začne velikanska cirkuška senzacijska drama »Salto Mortale«.

Poslano.*

»Štamparija«

ne vlada v šolah v Studencih, kakor sem podpisani javno trdil v razburjenosti, ampak vzoren red. To je uvidel celo višji šolski svet v Ljubljani in izrekel tukajšnjemu učiteljsstvu svoje priznanje. Zato sem bil docela neopravičen do take trditve in jo s tem javno preključujem.

Peter Plečko, železničar

84 Studenci, Frankopanova ulica št. 2.

* Za »Poslano« prevzame uredništvo le toliko odgovornost, v kolikor to določa zakon.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

732.2

Iščem

mebl. sobe

Plačam vsako ceno

Ponudbe I. M. na upravo.

Ocarinjenje!

Vse v to stroko spadajoče posle izvršuje točno in kulantno od trgovcev ustanovljena

»Orient« d. d., Maribor

Telefon št. 90 Meljska c. 12 Telefon št. 90

in njena

1911

podružnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27.

Torek 17. Veliki simfonični koncert v Veliki kavarni. Torek 17.